

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS-HOOFDSTEDELIJK GEWEST

VERSLAG (BRUGEL-VERSLAG-20260116-136)

betreffende de raadplegingsprocedure betreffende het
ontwerp voor een nieuwe tariefmethodologie voor
VIVAQUA voor de periode 2027-31

Opgesteld op basis van artikel 39/1, §4, van de ordonnantie van
20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het
waterbeleid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

16/01/2026

Inhoudstafel

1	Juridische grondslag.....	3
2	Voorgeschiedenis van de procedure.....	4
2.1	BRUPARTNERS.....	4
2.2	Comité van watergebruikers	4
2.3	Openbare raadpleging	4
3	Standpunt van BRUGEL over de opmerkingen van BRUPARTNERS	5
3.1	Kosten en tarifiering van water.....	5
3.2	Tariefstructuur, niet-huishoudelijk verbruik en gebouwen met gemengd gebruik.....	7
	Wat de verhoging van de vaste tarieven en de verdeling van de kosten betreft, is BRUGEL het volledig eens met de analyse dat niet alle vaste kosten uitsluitend door het vaste gedeelte moeten worden gefinancierd.....	9
	Dat betekent echter niet automatisch dat de rest van die kosten door andere vormen van externe financiering moet worden gedekt. Een deel kan perfect worden gedekt via het variabele gedeelte.	9
	Wat de gemengde gebouwen betreft, vraagt BRUGEL niet om de automatische vervanging van de 9.500 meters die als gemengd zijn geïdentificeerd. De aanvraag heeft betrekking op twee aspecten:.....	9
3.3	Responsabilisering van VIVAQUA.....	9
4	Standpunt van BRUGEL ten aanzien van de opmerkingen van het Comité van watergebruikers	
4.1	Algemene overwegingen.....	
4.2	Specifieke overwegingen.....	
4.2.1	De efficiëntie van de exploitatiekosten verbeteren.....	
4.2.2	Tariefbeleid en communicatie	12
4.2.3	Facturering van bemalingswater	13
5	Standpunt van BRUGEL ten opzichte van de andere opmerkingen die werden ontvangen tijdens de openbare raadpleging	14
6	Standpunt van BRUGEL ten opzichte van de andere opmerkingen die werden ontvangen door VIVAQUA tijdens de openbare raadpleging.....	17
6.1	Algemene opmerkingen	17
6.2	Evolutie van de MFC-formule.....	17
6.3	Afvlakking van tarieven over de periode	18
6.4	Problematiek van gemengde gebouwen.....	19
7	Bijlagen	22

I Juridische grondslag

Artikel 39/1 §4 van de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bepaalt het volgende:

“Brugel vraagt het advies aan het Comité van watergebruikers en aan de Economische en Sociale Raad over de tariefmethodologie die het resultaat is van deze raadpleging of dit overleg. Voorts kan Brugel het advies dat het nodig acht vragen aan elke actor van de watersector voor de uitwerking van de tariefmethodologie.”

De raad van bestuur van BRUGEL heeft dit raadplegingsverslag en de aan de methodologie aangebrachte aanpassingen goedgekeurd op 16 januari 2026.

2 Voorgeschiedenis van de procedure

Dit verslag is bedoeld om een antwoord te bieden op alle opmerkingen die naar aanleiding van deze openbare raadpleging zijn ontvangen en zet ook uiteen welke aanpassingen eventueel moeten worden aangebracht in de tariefmethodologie van VIVAQUA voor de periode 2027-2031.

2.1 BRUPARTNERS

Overeenkomstig de bepalingen van de ordonnantie heeft BRUGEL op 17 oktober 2025 het advies gevraagd van BRUPARTNERS over de tariefmethodologie die het resultaat is van het officiële overleg met VIVAQUA.

BRUPARTNERS heeft BRUGEL verzocht de algemene beginselen van de tariefmethodologieën in zijn zitting van 20 oktober 2025 voor te stellen.

Alle opmerkingen en commentaren werden op 20 november 2025 naar BRUGEL gestuurd.

Het advies van BRUPARTNERS is als bijlage bij dit document opgenomen.

2.2 Comité van watergebruikers

Overeenkomstig de bepalingen van de ordonnantie heeft BRUGEL op 17 oktober 2025 het advies gevraagd van het Comité van watergebruikers (hierna “het Comité”) over de tariefmethodologie die het resultaat is van het officiële overleg met VIVAQUA.

Het Comité heeft BRUGEL verzocht de algemene beginselen van de tariefmethodologieën in zijn zitting van 20 oktober 2025 voor te stellen.

Het Comité had 30 kalenderdagen de tijd om te reageren op het verzoek van BRUGEL. Alle opmerkingen en commentaren werden op 6 november 2025 naar BRUGEL gestuurd. Het advies van het Comité is als bijlage bij dit document opgenomen.

2.3 Openbare raadpleging

Op 8 oktober 2025 heeft BRUGEL op zijn website alle documenten gepubliceerd die deel uitmaken van het ontwerp van de tariefmethodologie voor VIVAQUA, ter openbare raadpleging.

De actoren uit de sector en het publiek werden uitgenodigd om hun opmerkingen per e-mail door te geven. De raadpleging werd bekendgemaakt via (i) een nieuwsbericht op de website van BRUGEL, (ii) een nieuwsbrief, (iii) een publicatie op het professionele netwerk LinkedIn.

Die openbare raadpleging eindigde op 17 november 2025.

Tijdens de voorziene periode werden twee bijdragen ontvangen (naast die vermeld in de punten 2.1 en 2.2 hierboven). Die bijdragen zijn in de bijlage bij dit besluit opgenomen:

- Een bijdrage van een Brusselse burger;
- Aanvullende opmerkingen van VIVAQUA;

Alle ontvangen bijdragen zijn in het Frans en er werd geen enkele vertaald.

3 Standpunt van BRUGEL over de opmerkingen van BRUPARTNERS

3.1 Kosten en tarifiering van water

BRUPARTNERS

Water is van levensbelang, het beheer ervan is geen vrijblijvende uitgave en brengt openbare dienstverplichtingen met zich mee. Bovendien gaat waterbeheer over meer dan alleen watervoorziening. Het omvat ook aspecten zoals: het onderhoud van netwerken (toevoer, afvoer) en kunstwerken (stormbekkens en andere infrastructuur), regenwaterbeheer, afvalwaterzuivering ... Bovendien omvat een waterbeheerbeleid ook thema's als sociale rechtvaardigheid, klimaatbestendigheid en openbare veiligheid.

Water is een kostbare en beperkte hulpbron en heeft dus een prijs. De financiering en investeringen die nodig zijn om een goed beheer van die hulpbron te garanderen, zijn weliswaar aanzienlijk, maar noodzakelijk. Ze kosten veel tijd en vereisen planning en een visie gebaseerd op robuuste en stabiele strategische plannen.

Brupartners is van mening dat de kosten van waterbeheer moeten worden gedekt volgens het principe waarbij “de vervuiler betaalt”. De toepassing ervan moet echter worden afgestemd op de economische en sociale realiteit en de volledige kosten mogen niet uitsluitend worden gedragen door de toepassing van de verbruikstarifiering. Er moet een evenwicht worden gevonden tussen de volgende financieringswijzen:

- 1° Tarifiering van het verbruik, die gebaseerd is op het principe waarbij “de vervuiler betaalt” en gebruikers verantwoordelijk stelt;
- 2° Overheidssteunregelingen specifiek voor bepaalde categorieën van gebruikers;
- 3° Overheidsfinanciering die nodig is om bepaalde uitzonderlijke uitgaven te dekken, systeemveranderingen door te voeren en solidariteit te garanderen.

Brupartners benadrukt dat de waterprijs een kostenpost vormt bij de werking van bedrijven, met name voor activiteiten waarbij grote hoeveelheden water worden gebruikt. In een context van toenemende druk op de hulpbronnen en ecologische transitie is de kwestie van de beschikbaarheid van water dus ook vanuit economisch oogpunt van cruciaal belang.

Brupartners is zich ervan bewust dat overheidsinvesteringen alleen niet alle kosten in verband met waterbeheer kunnen dekken. In die context lijkt een stijging van de waterprijs op middellange en lange termijn onvermijdelijk. Die ontwikkeling moet echter gepaard gaan met een evenwichtig tariefkader dat zowel de economische duurzaamheid van de dienstverlening als een doeltreffende bestrijding van de kwetsbaarheid op het gebied van water garandeert. Daarom dringt de instelling erop aan dat er zorgvuldig aandacht wordt besteed aan de economische en sociale gevolgen van de watertarifiering. Er wordt opgeroepen om bijzondere aandacht te besteden aan de situatie van kwetsbare groepen die een hoog armoederisico lopen en bijzonder kwetsbaar zijn bij de toegang tot rechten.

Bovendien gelooft **Brupartners** dat het essentieel is om ervoor te zorgen dat de watersector efficiënt en duurzaam is door toereikende financiering. Het debat over de financieringsbronnen voor wateroperatoren is daarom van groot belang. De instelling benadrukt het belang van het waarborgen van de financiering van wateroperatoren en van het blijven investeren in deze sector, gezien de huidige en toekomstige behoeften ervan.

Het waterbeleid moet dus kunnen rekenen op een solide en duurzame financiering, zodat de operatoren hun opdracht van openbare dienstverlening ten volle kunnen vervullen. Die financiering moet gebaseerd zijn op duidelijke en billijke principes. Enerzijds gaat het erom de toepassing van het principe waarbij “de vervuiler betaalt” te waarborgen, zodat de kosten voor de bescherming en het beheer van de hulpbron op een rechtvaardige manier worden gedragen. Anderzijds moet er absoluut op worden toegezien dat de ingevoerde mechanismen de situatie van de kwetsbaarste gezinnen en bedrijven, die al onder grote economische druk staan, niet nog verder verslechteren.

Brupartners verwijst naar zijn initiatiefadvies over het voorbereidende document voor het Waterbeheerplan van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2028-2033, goedgekeurd op 20 november 2025, waarin het zijn overwegingen met betrekking tot de kosten en de financiering van het waterbeleid nader toelicht.

Bovendien nodigt **Brupartners** eveneens uit om kennis te nemen van de adviezen met betrekking tot het ontwerp van de tariefmethodologie voor de activiteiten van HYDRIA voor de regulatoire periode 2027-2028 en het bijgewerkte tariefvoorstel van VIVAQUA voor het jaar 2026, die eveneens op 20 november 2025 zijn goedgekeurd, voor zover die betrekking hebben op aspecten die verband houden met de overwegingen in dit advies.

BRUGEL

BRUGEL deelt de bezorgdheid van Brupartners over de bescherming van kwetsbare groepen, maar is van mening dat het sociale beleid op het gebied van water niet onder zijn rechtstreekse bevoegdheid valt en voornamelijk een politieke aangelegenheid is.

BRUGEL wil echter herinneren aan het bestaan van specifieke mechanismen, zoals:

- Sociale interventie voor kwetsbare gezinnen;
- De garantie dat huishoudelijke gebruikers niet worden afgesloten, om te voorkomen dat de tarifiering leidt tot situaties waarin de toegang tot water wordt geweigerd.

Die maatregelen vormen een belangrijke basis om de negatieve gevolgen van een tariefverhoging voor de kwetsbaarste klanten te beperken. BRUGEL nodigt de bevoegde autoriteiten niettemin uit om een herziening van de regeling en de bedragen van de sociale steun te overwegen en, indien nodig, na te denken over aanvullende mechanismen om de impact van toekomstige verhogingen te verzachten.

Zoals vermeld in zijn advies van 7 oktober 2025¹ over de verbetering van de regulering van de watersector door de wijziging van de KOW, wijst BRUGEL op het volgende:

- De geplande investeringen in het BHG om de bestaande infrastructuur te renoveren en het hoofd te bieden aan en milieu- en klimaatuitdagingen kunnen in relatief korte tijd oplopen tot miljarden euro's.

¹ <https://brugel.brussels/publication/document/adviezen/2025/nl/ADVIES-406-WIJZIGING-KOW.pdf>

- Die investeringen zijn onmisbaar om de continuïteit van de openbare dienstverlening, de weerbaarheid tegen klimatologische gebeurtenissen en de kwaliteit van de hulpbron te waarborgen.

In dat verband is BRUGEL van mening dat alle belanghebbenden een rol te spelen hebben, met name:

- BRUGEL, door tariefmethodologieën goed te keuren, een toereikende financiering van de investeringen te garanderen en de efficiëntie van de operatoren te verbeteren.
- Het gewest, door de toekenning van subsidies of structurele steun om operatoren te ondersteunen of bepaalde activiteiten te financieren (activiteiten van algemeen belang, bijdrage voor oninbare bedragen in verband met het niet afsluiten van de watertoevoer enz.);
- De gemeenten die aandeelhouder zijn, door ambitieuze strategische richtlijnen vast te stellen en, indien nodig, bij te dragen aan een herkapitalisatie. Gemeenten moeten een faciliterende rol spelen bij de toekenning van vergunningen voor renovatiewerken, in het bijzonder voor kritieke infrastructuur.
- VIVAQUA door ambitieuze meerjarenplannen voor investeringen voor te stellen, waarbij voorkomen wordt dat alle kosten op toekomstige generaties worden afgewenteld.

BRUGEL nodigt de wetgever bovendien uit om duidelijkheid te scheppen over de kosten die in de waterfactuur zijn opgenomen, met name voor bepaalde investeringen zoals stormbekkens. Sommige opdrachten zouden via andere mechanismen (bijvoorbeeld gewestelijke budgetten of specifieke fondsen) kunnen worden gefinancierd, om de rekening voor de gebruikers binnen de perken te houden.

In die context is een betere coördinatie tussen de verschillende actoren (gewest, operatoren, regulator) wenselijk om de financiering van de investeringen veilig te stellen.

Die elementen leiden niet tot een wijziging van het ontwerp van de tariefmethodologie.

3.2 Tariefstructuur, niet-huishoudelijk verbruik en gebouwen met gemengd gebruik.

BRUPARTNERS

Brupartners stelt vast dat BRUGEL graag een grotere transparantie zou zien in de tariefstructuur die VIVAQUA toepast. In dat verband vraagt de instelling om twee wijzigingen in de tariefstructuur: een verhoging van de vaste tarieven en een wijziging van het stelsel voor gebouwen met gemengd gebruik om het niet-huishoudelijke verbruik apart te houden.

Zo stelt **Brupartners** vast dat BRUGEL voorstelt om het vaste deel van het tarief, dat bedoeld is om de hoge vaste kosten van de waterbeheersmaatschappijen (onderhoud van alle productie-installaties, netwerken ...) te dekken, te verhogen. Dat vaste tarief is immers veel hoger in de andere gewesten van het land. De instelling constateert vervolgens dat een bijstelling van het variabele gedeelte wordt gevraagd. Er wordt op gewezen dat sommige van die vaste kosten niet afhankelijk zijn van het gebruik van de verbruikers. De vaste kosten hoeven dus niet volledig te

worden doorgerekend aan de eindgebruiker. Een deel van die kosten moet dus door andere financieringswijzen worden gedekt om een billijke en rechtvaardige verdeling te garanderen.

Wat betreft het apart houden van niet-huishoudelijk verbruik is **Brupartners** van mening dat een duidelijk onderscheid tussen huishoudelijk en niet-huishoudelijk verbruik noodzakelijk is. Desalniettemin is de instelling van mening dat het voornemen om afzonderlijke meters te plaatsen in de 9.500 geïdentificeerde gebouwen met gemengd gebruik, met de nodige voorzichtigheid moet worden geïmplementeerd. Een dergelijke ontwikkeling zou kunnen leiden tot aanzienlijke structurele werken en administratieve kosten ten laste van de gebruikers.

Brupartners benadrukt dan ook de noodzaak om een redelijk financieel evenwicht te behouden, met name voor economische actoren die hun activiteiten thuis uitoefenen (vrije beroepen, actoren in de non-profitsector ...).

Bovendien herinnert **Brupartners** eraan dat voor deze 9.500 gebouwen rekening moet worden gehouden met meerdere verhuizingen en bestemmingswijzigingen, wat indruist tegen het principe van voorspelbaarheid van investeringen.

Met het oog op de operationele en technische beperkingen stelt **Brupartners** voor om een pragmatische aanpak te hanteren waarbij prioriteit wordt gegeven aan gebouwen waar het onderscheid tussen huishoudelijk en professioneel verbruik een belangrijke rol speelt (met name wanneer de economische activiteiten aanzienlijke hoeveelheden water vergen). **Brupartners** steunt de aanvraag van BRUGEL, maar vraagt dat de implementatiedatum in overleg met de operator wordt bepaald, zodat de tarief- en factureringswijzigingen in een optimale omgeving voor zowel de operator als de gebruikers kunnen worden doorgevoerd.

Brupartners is van mening dat een duidelijke en geleidelijke prioriteringsstrategie het mogelijk zou maken om aan de ambitie tegemoet te komen en tegelijkertijd een realistisch actiekader te waarborgen. De instelling voegt eraan toe dat de mogelijkheid om rekening te houden met ondermeters in gebouwen met meerdere gebruikers (doorstroommeters) een eenvoudiger en snellere oplossing zou kunnen zijn. Niettemin is **Brupartners** zich ervan bewust dat die mogelijkheid legitieme juridische vragen oproept, in het bijzonder met betrekking tot de toewijzing van de aansprakelijkheid in het geval van een lek.

Meer in het algemeen benadrukt **Brupartners** dat beide tariefwijzigingen (verhoging van de vaste tarieven en wijziging van het stelsel voor gebouwen met gemengd gebruik) een dubbele impact zullen hebben, zowel op de gebruikers als op VIVAQUA. Daarom wordt gevraagd de voorspelbaarheid van de tarieven te waarborgen, met name voor VIVAQUA, dat al belangrijke informaticaprojecten heeft gepland (met name op het gebied van facturering).

BRUGEL

Naast het streven naar transparantie waarnaar in de eerste paragraaf wordt verwezen, benadrukt BRUGEL vooral de absolute noodzaak van betrouwbare en volledige gegevens (gegevens over het aantal wooneenheden, kaliber van de meters, onderscheid tussen huishoudelijk en niet-huishoudelijk gebruik, gemengd gebruik enz.).

Bij gebrek aan voldoende betrouwbare gegevens op het moment van het tariefvoorstel of een duidelijk omschreven actieplan, zal BRUGEL beoordelen of het nodig is om elk tariefvoorstel

voorlopig goed te keuren of zelfs over te gaan tot de toepassing van overgangstarieven in afwachting van de bijwerking van de informatie.

Wat de verhoging van de vaste tarieven en de verdeling van de kosten betreft, is BRUGEL het volledig eens met de analyse dat niet alle vaste kosten uitsluitend door het vaste gedeelte moeten worden gefinancierd.

Dat betekent echter niet automatisch dat de rest van die kosten door andere vormen van externe financiering moet worden gedekt. Een deel kan perfect worden gedekt via het variabele gedeelte.

Bovendien wijst BRUGEL erop dat de gewestelijke tussenkomst – via de dotatie – bedoeld kan zijn om bepaalde structurele vaste kosten van VIVAQUA te verminderen.

Wat de gemengde gebouwen betreft, vraagt BRUGEL niet om de automatische vervanging van de 9.500 meters die als gemengd zijn geïdentificeerd. De aanvraag heeft betrekking op twee aspecten:

1. Concrete tariefvoorstellen om de problemen in verband met niet-huishoudelijk verbruik in gemengde gebouwen apart te houden of te verminderen.
2. Een vooruitstrevende, realistische en geplande operationele strategie, inclusief verschillende scenario's (technisch, tarief ...).

De status quo is onaanvaardbaar, omdat de huidige situatie aanleiding geeft tot terugkerende klachten, objectieve ongelijkheden tussen gebruikers, onbetaalde rekeningen van niet-huishoudens die worden doorgerekend aan alle verbruikers ... Het is bijvoorbeeld in principe onaanvaardbaar dat de schulden van een slechte niet-huishoudelijke betaler – die niet kan worden afgesloten – worden doorgerekend aan alle gebruikers, simpelweg omdat het verbruik niet apart kan worden gehouden.

Het doel is dus niet om 9.500 meters te vervangen, maar om VIVAQUA te verplichten een overzicht te geven van de behandeling van die meters. Indien nodig kan die analyse gebaseerd zijn op een kosten-batenanalyse van de verschillende opties, een prioritering op basis van de werkelijke uitdagingen (volumes, risico's, klachten, onbetaalde rekeningen ...), een stappenplan (eventueel met een tijdschema voor de opvolgingsindicatoren ...).

BRUGEL staat open voor een discussie over een bredere dekking van bepaalde kosten voor sanering of het in overeenstemming brengen van installaties, met name wanneer die werken bijdragen tot een betere leesbaarheid en facturering van het verbruik, de rechtvaardigheid tussen gebruikers versterken en toekomstige geschillen voorkomen. Onder bepaalde voorwaarden kunnen die extra kosten worden geïntegreerd in de tariefperimeter, via een gecontroleerd en beperkt mechanisme.

3.3 Responsabilisering van VIVAQUA

BRUPARTNERS

De nieuwe tariefmethodologie voorziet in sancties tegen VIVAQUA in twee gevallen die buiten zijn beslissings-, actie- of controlebereik vallen:

- Niet-naleving van het meerjarenplan voor investeringen, ook al zijn de vertragingen niet rechtstreeks toe te schrijven aan de acties van VIVAQUA (OSIRIS, termijn voor de afgifte van vergunningen ...).

- Niet-facturering van bemalingswater, terwijl dit geen wettelijke opdracht van de operator is.

Brupartners is bezorgd over het langetermijneffect van die sancties op de tarieven voor residentieel en professioneel gebruik.

BRUGEL

Wat betreft de toepassing van een malus bij niet-naleving van het meerjarenplan voor investeringen, deelt BRUGEL de analyse van Brupartners niet. Er wordt aan herinnerd dat VIVAQUA zelf herhaaldelijk heeft benadrukt dat vertragingen bij investeringen vaak het gevolg zijn van de complexiteit en de tijd die nodig is om de vergunningen te verkrijgen die onder de bevoegdheid van de gemeenten vallen, die ook aandeelhouders van de operator zijn. In die context lijkt administratieve vereenvoudiging gerechtvaardigd gezien de grote uitdagingen die met name gepaard gaan met de renovatie van rioleringen die in kritieke toestand verkeren.

Bovendien vormen de doelstellingen, uitgedrukt in kilometers aan investeringen, minimale doelstellingen die door de operator zelf zijn vastgesteld. De tariefmethodologie voorziet ook in uitzonderingsclausules om rekening te houden met bepaalde bijzondere situaties. Bijgevolg wordt een wijziging van de methodologie op dit punt niet nodig geacht.

Wat betreft de facturering van bemalingswater, verduidelijkt BRUGEL dat er geen boete zal worden opgelegd als VIVAQUA aantoont dat het niet over de nodige informatie beschikt, verstrekt door derden of door de bevoegde autoriteiten, om die facturering uit te voeren. De methodologie werd op dat punt verduidelijkt.

Tot slot benadrukt BRUGEL dat die sancties alleen gevolgen zouden hebben voor het resultaat van de onderneming. Eventuele malussen moeten worden gedekt door de aandeelhouder van VIVAQUA en mogen niet worden doorgerekend aan de gebruikers, zowel residentieel als professioneel.

4 Standpunt van BRUGEL ten aanzien van de opmerkingen van het Comité van watergebruikers

4.1 Algemene overwegingen

COMITÉ VAN WATERGEBRUIKERS

Het **Comité** neemt akte van het door BRUGEL ingediende ontwerp van tariefmethodologie voor de periode 2027-2031. Het erkent het strategische belang van deze methodologie, die het fundamentele kader vormt voor het bepalen van de toekomstige watertarieven in Brussel en die de financiële duurzaamheid van de operator, de continuïteit van de openbare dienstverlening en de bescherming van de residentiële en niet-residentiële gebruikers bepaalt.

Het **Comité** verwelkomt de gestructureerde methodologische aanpak die BRUGEL voorstelt en is van mening dat de vier vastgestelde doelstellingen een relevant werkkader vormen.

BRUGEL

Deze opmerking behoeft geen commentaar.

4.2 Specifieke overwegingen

4.2.1 De efficiëntie van de exploitatiekosten verbeteren

COMITÉ VAN WATERGEBRUIKERS

In een context waarin VIVAQUA te maken heeft met een kwetsbare financiële situatie als gevolg van een hoge schuldenlast, steunt het Comité de inspanningen om de structurele kosten te beheersen, met name de kosten in verband met informatica en personeel. Wel benadrukt het dat de eerstelijnsmedewerkers die de gebruikers begeleiden bij het begrijpen en betalen van hun waterfactuur een essentiële dienst verlenen. Elke vermindering van het personeelsbestand in deze sector zou het risico op waterarmoede en onbetaalde facturen kunnen vergroten. Het Comité beveelt dan ook aan om de efficiëntiemaatregelen zo goed mogelijk af te stemmen, zodat ze niet leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de dienstverlening aan de klant.

BRUGEL

BRUGEL deelt de bezorgdheid over het belang van begeleiding van gebruikers, met name voor kwetsbare groepen. Het wijst er echter op dat een aanzienlijk deel van die opdrachten al wordt uitbesteed aan een externe instelling.

BRUGEL benadrukt ook dat het aandacht blijft besteden aan de kwaliteit van de dienstverlening aan de gebruikers en herinnert hen eraan dat dit moet gebeuren binnen een kader van redelijke en beheerste kosten.

De toepassing van een efficiëntiefactor van (a priori) 0,59 % wordt als evenredig en redelijk beschouwd, met name in het licht van de praktijken die worden gehanteerd door andere operatoren met een grotere regulatoire maturiteit, zoals Sibelga, waarvoor een efficiëntiefactor van 0,75 % per jaar wordt toegepast.

BRUGEL wijst er eveneens op dat de bevoegdheid met betrekking tot de kwaliteit van de dienstverlening niet volledig onder zijn bevoegdheid valt.

Gezien die elementen is BRUGEL van mening dat er op dit punt geen aanpassing van de tekst van de tariefmethodologie nodig is.

4.2.2 Tariefbeleid en communicatie

COMITÉ VAN WATERGEBRUIKERS

Het **Comité** neemt nota van het standpunt van BRUGEL, dat de voorkeur geeft aan een geleidelijke aanpassing van de tarieven boven een aanzienlijke verhoging vanaf 2027. Het steunt deze geleidelijke aanpak, die het onontbeerlijk acht om de maatschappelijke aanvaardbaarheid van tariefverhogingen te garanderen en een verslechtering van de waterarmoede te voorkomen.

Het **Comité** benadrukt echter dat deze geleidelijke verhoging gepaard moet gaan met een duidelijk omschreven en op middellange termijn voorspelbaar tarieftraject, zodat gezinnen en ondernemingen kunnen anticiperen op de financiële gevolgen van toekomstige verhogingen.

Het **Comité** acht het ook van essentieel belang dat de methodologie het mogelijk maakt om het toenemende aandeel van de milieukosten van huishoudens zichtbaar te maken, met andere woorden de kosten die rechtstreeks verband houden met de naleving van milieuverplichtingen, met name die welke betrekking hebben op de behandeling en zuivering van afvalwater en de aanpassing van de netprestaties aan de klimaatuitdagingen. Die transparantie is essentieel om ervoor te zorgen dat gebruikers de milieudoelstellingen van de tariefverhogingen begrijpen en de legitimiteit ervan kunnen beoordelen.

Het **Comité** beveelt ook aan om de fysieke loketten te behouden en vraagt VIVAQUA om meer zichtbaarheid te geven aan die loketten en hun openingsuren.

BRUGEL

Het eerste punt van het Comité geeft geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen.

Wat betreft de vraag naar een duidelijk en voorspelbaar tarieftraject op middellange en lange termijn, deelt BRUGEL de doelstelling van een langetermijnvisie. Dat is op dit moment echter nog moeilijk vast te stellen, gezien de momenteel beschikbare prognoses van VIVAQUA en de beperkte reikwijdte van de meerjarenplannen voor investeringen, die slechts zes jaar bestrijken, en voor sommige van de laatste jaren zelfs minder. De desbetreffende infrastructuur vereist echter een planning op zeer lange termijn, idealiter gestructureerd rond een masterplan. BRUGEL kan dan ook alleen maar elk initiatief van het gewest in die richting ondersteunen.

Wat de zichtbaarheid van de milieukosten op de waterfactuur betreft, wijst BRUGEL erop dat er al een studie over die kosten werd uitgevoerd. Het is echter aan Leefmilieu Brussel en de politiek om de richtlijnen en beleidslijnen vast te stellen op basis waarvan BRUGEL specifieke richtlijnen voor deze thema's kan ontwikkelen.

BRUGEL benadrukt ook dat de kwestie van transparantie verder gaat dan alleen de dimensie van de milieukosten. Een betere leesbaarheid van de "milieukostencomponenten" zou het voorwerp kunnen uitmaken van aanvullend werk buiten het strikte kader van de tariefmethodologie. Daarom zal BRUGEL, in samenwerking met VIVAQUA en HYDRIA, zorgen voor meer transparantie over die zaken.

Tot slot deelt BRUGEL de wens van het Comité om de fysieke loketten te behouden en steunt het het principe van een duidelijkere en meer zichtbare communicatie erover.

4.2.3 Facturering van bemalingswater

COMITÉ VAN WATERGEBRUIKERS

Het **Comité** steunt de aanbeveling van BRUGEL om een specifiek saneringstarief voor bemalingswater toe te passen, dat zou kunnen worden voorgesteld in het tariefvoorstel van VIVAQUA.

In feite zouden waterverbruikers niet moeten betalen voor de sanering van bemalingswater van zelfproducenten.

BRUGEL

BRUGEL is het volledig eens met de opmerking van het Comité en verwijst voor het overige naar het antwoord dat reeds aan Brupartners over dat punt werd gegeven (3.3).

Brugel verduidelijkt ook dat Leefmilieu Brussel zich in het kader van de openbare raadpleging niet over dit thema heeft uitgesproken.

5 Standpunt van BRUGEL ten opzichte van de andere opmerkingen die werden ontvangen tijdens de openbare raadpleging

OPMERKING VAN EEN BRUSSELSE BURGER

“Hieronder vindt u mijn bijdrage in het kader van de raadpleging over het ontwerp voor de tariefmethodologie voor Vivaqua:

7.4 Analyse van methodologische principes met betrekking tot de billijke marge

“De methodologie 2022-2026 voor de berekening van de billijke marge lijkt ongepast, omdat het geïnvesteerde eigen vermogen wordt vergoed tegen de kosten van de schuld in plaats van tegen de kosten van eigen vermogen. Die methodologische keuze is gebaseerd op het argument dat, aangezien er geen dividend wordt uitgekeerd aan de aandeelhouder, het niet gepast is om het eigen vermogen tegen een marktrente te vergoeden. Dat argument staat sterk ter discussie en is medeverantwoordelijk voor de financieringsproblemen van VIVAQUA. Het rendement op eigen vermogen heeft namelijk niets te maken met het dividendbeleid, maar met de waardecreatie door de onderneming, dus met het eigen vermogen dat door de exploitatiecyclus wordt gegenereerd. Op de markten heeft een groeiaandeel bijvoorbeeld doorgaans een hoger rendement op eigen vermogen dan een rendementsaandeel, terwijl het een kleiner deel van zijn winst als dividend uitkeert en een groot deel van zijn eigen vermogen gebruikt om te investeren en zo zijn inkomsten en winst te laten groeien” (vrije vertaling).

Ik ben het eens met het idee dat het al dan niet uitkeren van dividend geen rechtvaardiging kan zijn voor het niveau van de billijke marge die moet worden toegepast. Bij het herlezen van de gepubliceerde motivering voor de vorige tariefperiode (zie document DECISION-152TER-MOTIVATION-VIVAQUA.pdf beschikbaar op de website van Brugel) stel ik echter vast dat er geen expliciete verwijzing naar dit argument in staat (zie afbeelding hieronder).

Samengevat was het argument dat schuldeisers en aandeelhouders – in dit geval VIVAQUA – een gelijkwaardig risiconiveau zouden dragen, aangezien zowel de rente (voor de eersten) als de billijke marge (voor de tweeden) via de tarieven worden gegarandeerd.

Als ik de argumenten uit deel 7.4.1 punt voor punt doorneem:

- Investeringsstimulansen: het tariefmodel is van het type cost+, waarin reeds een goedgekeurd meerjarenfinancieringsplan is opgenomen. Er is dus geen bijkomende stimulans nodig om te investeren. Het risico van cost+ is precies dat van overinvestering.
- Aantrekkelijkheid voor investeerders: de financieringsbehoeften worden al gedekt door de Brusselse aandeelhouders via de tarieven (ter herinnering, in het bijzonder via de toegestane financieringsmarge (MFC) tegen een tarief van 0 %).
- Kostendekking: de financiële kosten (debt & Equity) worden als onbeheersbaar beschouwd en worden daarom volledig gedekt en gegarandeerd in het tariefmodel.
- Bijdrage aan de solvabiliteit van de onderneming: In een cost+-model zijn de inkomsten gegarandeerd en voldoende om in de behoeften te voorzien (met name via de toegestane financieringsmarge (MFC) in het geval van VIVAQUA). Bovendien worden twijfelachtige vorderingen in de inkomsten opgenomen. Het solvabiliteitsrisico is dus zeer beperkt.

Aangezien de financiering, terugbetaling en het rendement van de activa in de nieuwe methodologie gegarandeerd blijven, blijft het argument uit de vorige periode van toepassing.

Aangezien de motivering voor de verhoging van het rendement van de billijke marge zich beperkt tot het betwisten van een onjuist argument, zonder een eigen rechtvaardiging te geven, moet dit deel dienovereenkomstig worden herzien of aangepast.

2.5.3.4 Valeur contextuelle du pourcentage de rendement

2.5.3.4.1 Contexte

Bien que le résultat précédent soit corroboré par un rapport publié par le *UK Regulator Network*⁷⁰, il est important de souligner que les risques supportés par l'opérateur bruxellois ne sont pas identiques aux entreprises privées qui opèrent dans d'autres régions et pays. En effet, le modèle réglementaire Cost+ assure la recouvrabilité des coûts supportés par l'opérateur.

Ainsi, le rendement calculé dans la partie précédente ne tient pas compte du contexte réel dans lequel évolue VIVAQUA. VIVAQUA évolue au sein d'un monopole naturel soumis à un modèle réglementaire du type Cost+. Cela qui signifie que :

- Le pourcentage rendement pour l'actionnaire est garanti puisque la marge équitable est non gérable ;
- La valeur des actifs est garantie puisque le renouvellement de l'infrastructure est couvert par les tarifs et que le risque de cession de l'activité est quasiment nul.

7.6 Voorgestelde aanpassingen van het MFC-mechanisme:

“Het doel van het MFC-mechanisme is om VIVAQUA in staat te stellen zijn eigen vermogen te vergroten om zijn zware toekomstige investeringen te financieren ...

Het doel van de regulator via het MFC-mechanisme is om VIVAQUA in staat te stellen de nodige investeringen voor de periode 2027-2031 te financieren, zonder dat de netwerkgebruiker, meer dan redelijk is, in de plaats komt van de aandeelhouder. De terugkeer naar een gezondere balansstructuur via een herkapitalisatie van de operator valt onder de verantwoordelijkheid van de aandeelhouder, of zelfs van de Brusselse overheidsinstellingen. In dat verband beschouwt BRUGEL de MFC als een tijdelijk mechanisme en is het niet van plan om het na de periode 2027-2031 te verlengen.”

1. Hoewel ik het argument voor het opnemen van de afschrijvingen in verband met de MFC in de tarieven begrijp, vraag ik me toch af of het wel legitiem is om de MFC als eigen vermogen van VIVAQUA te beschouwen. Is het immers de taak van de regulator om te beslissen om het eigen vermogen van een intercommunale te verhogen via een rechtstreekse injectie van liquiditeiten door de Brusselaars, zonder tegenprestatie, met als enig doel de naleving van bepaalde financiële ratio's te garanderen?

Hoewel de methodologie voorziet in de beëindiging van dit mechanisme na de volgende tariefperiode, gaat het toch om een verbintenis voor vijf jaar, goed voor meer dan 240 miljoen euro, ofwel ongeveer 50 euro per jaar per inwoner. Dit wijkt af van het principe van reële kosten en lijkt meer op een belasting/heffing of een verholde subsidie, die normaal gesproken onder de bevoegdheid van de overheid vallen.

Hoewel de impact op korte termijn neutraal zal zijn voor de belastingbetaler, blijven de methode en de impact op langere termijn naar mijn mening omstreden. Ten slotte moet het begrip “redelijkheid” in de uitdrukking “treedt niet in de plaats van de aandeelhouder op een manier die het redelijke te buiten gaat” worden verduidelijkt: wat vormt precies de grens? Welke criteria worden gebruikt om die drempel te bepalen?

2. Aangezien het om een investering gaat (die niet terugverdiend kan worden) die door de Brusselse verbruikers wordt gefinancierd, zonder directe tegenprestatie, en VIVAQUA zelf rendement haalt uit zijn investeringen, lijkt het logisch dat ook de Brusselaars – die nu aandeelhouders zijn via de aanpassing van de MFC – kunnen profiteren van een rendement op die investering. Dat rendement zou moeten overeenkomen met de berekende 6,37 %.

Aangezien dit rendement echter in werkelijkheid zou worden gefinancierd door de waterprijs die door diezelfde burgers-aandeelhouders wordt betaald, zou de nettowinst voor hen nul zijn. Dit lijkt aan te tonen dat deze MFC niet kan worden beschouwd als een inbreng van eigen vermogen in economische zin.

BRUGEL

Met betrekking tot de opmerking over punt 7.4 van de methodologie,

is BRUGEL het eens met de burger dat het argument van de afwezigheid van dividenduitkering niet expliciet is opgenomen in de gepubliceerde methodologie 2022-2026. Dat argument werd echter aangevoerd tijdens de voorbereidende werken die tot deze methodologie hebben geleid, en maakte deel uit van de algemene redenering die resulteerde in de berekening van de billijke marge voor diezelfde periode.

Niettemin blijft de vaststelling in de motivering van de methodologie 2027-2031 ongewijzigd: de toepassing van een rendement op de geïnvesteerde middelen (zoals in de periode 2022-2026) wijkt af van de goede regelgevingspraktijken en met name van de berekening van de billijke marge.

Die vaststelling was aanleiding voor een wijziging in de nieuwe methodologie 2027-2031 van VIVAQUA, waarin de rechtvaardiging van een rendementstarief naar behoren wordt beschreven en die leidt tot een voldoende en billijke marge.

De passage in punt 7.4 van de motivering is echter vereenvoudigd, zodat het argument van het ontbreken van dividenduitkering niet meer voorkomt.

Met betrekking tot de opmerking over punt 7.6 van de methodologie,

is het doel van de MFC geenszins om de naleving van bepaalde financiële ratio's te garanderen, zoals vermeld in het officiële overlegverslag en herhaald in dit verslag van de openbare raadpleging. **In het bijzonder wordt de MFC in geen geval afgestemd op de naleving van de EIB-ratio's.** De MFC heeft uitsluitend tot doel om investeringen (en alleen investeringen) op evenwichtige wijze te financieren via tarieven, in een context waarin de klassieke reguleringsmechanismen dit niet toelaten vanwege een atypische situatie veroorzaakt door

- 1) Historisch lage afschrijvingen op investeringen;
- 2) Een billijke marge die wettelijk beperkt is tot het rendement op geïnvesteerd kapitaal na 2022.

Het criterium voor het evenwicht of de redelijkheid van de bijdrage van de tarieven aan de financiering van investeringen is gebaseerd op het concept van gearing (of schuldgraad), dat op basis van de goede praktijken en met name de gearing die voor de methodologie van Sibelga wordt gebruikt, op 55 % is vastgesteld.

Er zijn wel degelijk tegenprestaties gevraagd aan VIVAQUA via de volgende methodologie: *ex ante* afstemming van de MFC uitsluitend op investeringen, *ex post* terugbetaling (geheel of gedeeltelijk) van de MFC in geval van lagere dan geplande investeringen over de gehele periode, malus in geval van niet-toepassing van het beleid van VIVAQUA inzake de vernieuwing van het saneringsnetwerk, verhoogde stimulans voor beheersbare kosten enz.

Ondanks die verschillende elementen werd de tekst van de motivering van de methodologie in punt 7.6.1 licht gewijzigd om de rol van de MFC te verduidelijken. Het doel ervan is namelijk niet om het eigen vermogen van VIVAQUA te verhogen zodat VIVAQUA achteraf zijn investeringen kan financieren, maar wel om VIVAQUA in staat te stellen zijn investeringen te financieren via evenwichtige tarieven.

6 Standpunt van BRUGEL ten opzichte van de andere opmerkingen die werden ontvangen door VIVAQUA tijdens de openbare raadpleging

6.1 Algemene opmerkingen

Op 30 oktober 2025, dus na verzending van het officiële advies van VIVAQUA, heeft VIVAQUA het ontwerp van de methodologie opnieuw grondig bestudeerd en een versie doorgestuurd waarin een aantal opmerkingen en suggesties waren verwerkt, voornamelijk van boekhoudkundige aard of ter verduidelijking. BRUGEL heeft alle ingediende opmerkingen geanalyseerd en waar nodig de methodologie dienovereenkomstig aangepast.

BRUGEL betreurt het dat bepaalde discussies, met name met betrekking tot de MFC, niet met VIVAQUA konden worden gevoerd tijdens de voorbereidende fase van de methodologie of in het kader van het officiële overleg.

Alle door VIVAQUA ingediende aanvragen werden echter door BRUGEL geanalyseerd en waar nodig werd de methodologie dienovereenkomstig aangepast.

6.2 Evolutie van de MFC-formule

Op 07/11/2025 heeft VIVAQUA een nota aan BRUGEL gestuurd waarin een onverwacht neveneffect van de formule voor het plafond van de MFC wordt beschreven, waardoor VIVAQUA zijn EIB-ratio's voor de periode 2027-2031 niet zou kunnen naleven.²

Op 12/11/2025 heeft VIVAQUA op vraag van BRUGEL zijn bijgewerkte Excelbestand met financiële prognoses bezorgd, waarop VIVAQUA zich heeft gebaseerd voor zijn analyse in de nota van 07/11/2025. BRUGEL ontving op 24/11/2025 de directrice van VIVAQUA om dat onderwerp te bespreken.

Na analyse van het Excelbestand en correctie van bepaalde implementatiefouten in overleg met VIVAQUA, heeft BRUGEL het bestaan van een neveneffect bevestigd, dat hieronder wordt toegelicht:

- Een verhoging van de MFC zou leiden tot hogere tarieven, maar ook tot hogere vorderingen op klanten en dus ook tot een grotere behoefte aan werkkapitaal voor VIVAQUA.
- De verhoging van de behoefte aan werkkapitaal, in het geval dat de *ex ante* toegekende MFC gelijk is aan het toegestane maximum, zou dan moeten worden gefinancierd met schulden;

² Niet voorzien in de financiële prognoses die VIVAQUA op 20/06/25, 28/05/25 en 11/09/25 aan BRUGEL heeft voorgelegd, omdat de door VIVAQUA geraamde schuldgraad aanzienlijk lager was dan die welke in de prognoses van 12/11/2025 was opgenomen. BRUGEL benadrukt dat die financiële prognoses alleen niet als basis voor het toekomstige tariefvoorstel kunnen dienen. Alleen de cijfers uit het gezamenlijk door BRUGEL en VIVAQUA opgestelde rapporteringsmodel zijn bepalend voor de opstelling van dit voorstel.

- De limiet van de MFC in de voorgestelde formule zorgde er echter voor dat de toegestane limiet daalde als de schuld toenam;
- In dit geval betekende een verhoging van de MFC paradoxaal genoeg uiteindelijk een verlaging van de MFC.

Na een analyse in overleg met VIVAQUA werd de formule voor de limiet van de MFC aangepast om dit neveneffect weg te werken, met name door de term met betrekking tot de schuldenlast te schrappen. De essentie van de formule blijft ongewijzigd: ze maakt het mogelijk om de exclusieve financiering van de investeringen van VIVAQUA via de MFC te ondersteunen. **De begrenzing van de MFC is bedoeld om ervoor te zorgen dat de MFC vooraf niet kan worden afgestemd op andere behoeften dan investeringen.**

In het bijzonder is de MFC in geen geval afgestemd op de naleving van de EIB-ratio's door VIVAQUA. De eventuele niet-naleving van deze ratio's heeft structurele historische oorzaken waarvoor de gebruiker niet verantwoordelijk is, en de eventuele inovereenstemmingbrenging van de financiële ratio's zou niet door hem kunnen worden gefinancierd. Gewoonlijk doet een onderneming die met hetzelfde probleem wordt geconfronteerd, bijvoorbeeld een beroep op herfinanciering door haar aandeelhouders.

Desondanks benadrukt BRUGEL het positieve karakter van het MFC-mechanisme: zonder dat het is afgestemd op de EIB-ratio's, zorgt een verhoging van de door VIVAQUA geplande investeringen voor een verhoging van de MFC en daarmee voor een verbetering van de EIB-ratio's.

Op basis van de verschillende financiële prognoses van VIVAQUA werd bovendien in overleg met VIVAQUA de robuustheid van de verschillende mechanismen en voorzieningen in de methodologie gevalideerd.

6.3 Afvlakking van tarieven over de periode

VIVAQUA heeft de wens geuit om de tarieven over de periode 2027-2031 te kunnen afvlakken, dat wil zeggen dat er geen perfecte jaarlijkse afstemming tussen de kosten en de verwachte inkomsten hoeft te zijn, maar dat die afstemming over de gehele periode plaatsvindt. De reden die VIVAQUA daarvoor aanvoerde, was dat die tariefafvlakking eventuele grote schommelingen in de tarieven zou voorkomen en zo een betere voorspelbaarheid voor de gebruiker zou garanderen.

BRUGEL is niet tegen die mogelijkheid, maar merkt op dat een dergelijke werkwijze neerkomt op een (beperkte) overdracht van lasten tussen gebruikers van verschillende jaren. BRUGEL maakt zich echter zorgen over een extra overdracht bovenop de overdracht die mogelijk wordt veroorzaakt door een vernieuwing van het netwerk van VIVAQUA die lager is dan de afschrijvingspercentages die in de methodologie zijn voorzien. VIVAQUA verklaart die beperking door operationele verplichtingen waarmee het te maken heeft bij de uitvoering van zijn investeringen. Bijgevolg heeft BRUGEL beslist om:

- punt 14.6 van de methodologie aan te passen zodat VIVAQUA in zijn aanvankelijke tariefvoorstel een naar behoren gemotiveerd verzoek voor een redelijke afvlakking van de tarieven kan opnemen;
- aanvullende rapportering te vragen over de operationele verplichtingen waarmee VIVAQUA te maken heeft (zal hebben) bij de uitvoering van zijn investeringen, de plannen die VIVAQUA wenst te implementeren om die operationele verplichtingen het hoofd te bieden, en de berekening van de intergenerationele lastenoverdracht op het vlak van investeringen. Die rapportering wordt behandeld in sectie 7.5.5 van de methodologie.

6.4 Problematiek van gemengde gebouwen

VIVAQUA

Op 20 november 2025 heeft VIVAQUA per e-mail aanvullende informatie verstrekt:

“In het officiële advies over het ontwerp van de tariefmethodologie 2027-2031 had VIVAQUA al bedenkingen en opmerkingen geformuleerd met betrekking tot de installatie van een afzonderlijke meter voor elke niet-huishoudelijke gebruiker in een gemengd gebouw. VIVAQUA heeft overigens bepaald dat *“een technische analyse van de situatie van gemengde gebouwen noodzakelijk is alvorens een correcte schatting van de kosten voor het scheiden van de meters kan worden gegeven. Bovendien moeten alle mogelijkheden op het gebied van de tariefstructuur worden geanalyseerd, met inbegrip van de mogelijkheden waarbij geen fysieke scheiding van de meters nodig is om een correcte facturering te verkrijgen”* (vrije vertaling).

In de tussentijd hebben we een meer gedetailleerde juridische analyse van dit onderwerp kunnen maken. Die is in de tekst hieronder terug te vinden.

Conclusie van de juridische analyse

Naar aanleiding van zijn officiële advies over het ontwerp van de tariefmethodologie wil VIVAQUA het volgende verduidelijken met betrekking tot de technische moeilijkheden in verband met de facturering van gemengde gebouwen en de evolutie van de tariefstructuur.

Zoals reeds aangegeven, is de plaatsing van meters om het niet-huishoudelijk verbruik apart te meten een maatregel die moeilijkheden oplevert wat betreft de kosten en de technische uitvoering ervan, zowel voor de eigenaars die betrokken zijn bij de scheiding van het verbruik als voor alle gebruikers die de kosten ervan zullen dragen zonder ervan te profiteren:

- *Kosten voor eigenaars: werken in privéruimtes om de soms zeer zware meters te kunnen installeren, uit te voeren en te financieren door de aangesloten eigenaars. Die kosten kunnen volledig onevenredig zijn, afhankelijk van de configuratie van de aansluiting in het privégedeelte.*
- *Kosten voor de gemeenschap: installatie van meters gefinancierd door VIVAQUA en doorgerekend aan alle gebruikers. Het delen van de kosten voor een minderheid van gebouwen houdt het risico in van indirecte discriminatie tussen gebruikers.*

De KOW (art. 39/1 en 64/1) verleent BRUGEL de bevoegdheid om een gedifferentieerd tariefsysteem uit te werken en regels vast te stellen om dat systeem correct toe te passen. BRUGEL kan dus eisen dat VIVAQUA de nodige maatregelen neemt om de tariefstructuur na te leven, namelijk in dit geval de correcte tarifiering van huishoudelijke en niet-huishoudelijke gebruikers in gemengde gebouwen.

Hoewel het nagestreefde doel legitiem is (het corrigeren van de tarifiering in gemengde gebouwen en het mogelijk maken van de onderbreking van de levering aan niet-huishoudelijke afnemers die niet betalen), kan BRUGEL niet uitsluitend de installatie van afzonderlijke meters opleggen om dit doel te bereiken, aangezien:

- *Deze oplossing praktische problemen en juridische onzekerheden oplevert;*
- *Nog andere alternatieven worden bestudeerd om dit doel te bereiken of na te streven met minder beperkende en minder dure maatregelen (verantwoordelijkheid van de VME's, vereenvoudigde regels ...).*

In die context zou de maatregel die door de tariefmethodologie wordt opgelegd, onevenredig zijn en dus niet in overeenstemming met artikel 39/2, 6°, van de KOW (de tarieven moeten evenredig en niet-discriminerend zijn).

Bovendien, zelfs als de beheersovereenkomst van VIVAQUA op geldige wijze een recht op toegang tot privéterrein kan voorzien om afzonderlijke meters te plaatsen met toepassing van de tariefmethodologie (reglementair karakter van de beheersovereenkomst), zou een dergelijke bepaling betwistbaar blijven indien de maatregel onevenredig is (dat wil zeggen indien er andere alternatieven bestaan), zoals het geval is met de tariefmethodologie. Een dergelijke bepaling zou juridisch kunnen worden aangevochten wegens onevenredige aantasting van het eigendomsrecht, vooral wanneer dit aanzienlijke kosten met zich meebrengt voor de betrokken (mede)eigenaars.

Daar komt nog bij dat, zelfs als de maatregel evenredig en dus wettig wordt geacht (of niet wordt betwist), de praktische uitvoering ervan complex blijft gezien de wettelijke bepalingen inzake mede-eigendom (art. 3.68 en volgende van het Burgerlijk Wetboek), die een akkoord van de algemene vergadering vereisen voor werken die de gemeenschappelijke delen betreffen en ten laste zijn van de mede-eigenaars.

Ten slotte verhindert het opleggen van afzonderlijke meters als enige maatregel om de tarifiering van gemengde gebouwen te corrigeren, dat VIVAQUA een alternatief model analyseert en voorstelt waarmee op evenredige wijze hetzelfde resultaat kan worden bereikt.

Concluderend kan de tariefmethodologie VIVAQUA verplichten om de nodige maatregelen te nemen om de tarieven (huishoudelijk of niet-huishoudelijk) correct toe te passen in gemengde gebouwen, maar het is onevenredig om de manier waarop dit wordt bereikt te beperken tot de plaatsing van afzonderlijke meters, gezien de gevolgen van de maatregel voor de gebruikers, terwijl er alternatieven bestaan die momenteel worden bestudeerd. VIVAQUA vraagt om **de tariefmethodologie aan te passen**, waarbij het doel moet worden vastgesteld en het aan VIVAQUA wordt overgelaten om de meest geschikte maatregel voor te stellen om dit te bereiken (mits BRUGEL de maatregel voorafgaand aan de implementatie ervan goedkeurt). Dat is ook de enige manier om een nuttig gevolg te geven aan de vraag van BRUGEL in zijn antwoord op het officiële advies van VIVAQUA over het ontwerp van de tariefmethodologie om een stappenplan te hebben met een duidelijke en ambitieuze visie van VIVAQUA met betrekking tot gemengde gebouwen, aangezien een dergelijke visie niet beperkt kan blijven tot de plaatsing van afzonderlijke meters.

BRUGEL

BRUGEL bevestigt dat het VIVAQUA uitdrukkelijk heeft gevraagd om een duidelijke, gestructureerde en operationele visie te ontwikkelen met betrekking tot de behandeling van gemengde gebouwen.

Die visie is niet a priori beperkt tot de systematische plaatsing van afzonderlijke meters. BRUGEL staat open voor het onderzoeken van alternatieven, op voorwaarde dat ze daadwerkelijk het volgende mogelijk maken:

- a) een correcte facturering van huishoudelijk en niet-huishoudelijk verbruik;
- b) een adequaat beheer van het risico op onbetaalde facturen, met name de mogelijkheid van een gerichte onderbreking voor niet-huishoudelijke gebruikers die in gebreke blijven met hun betalingen.

In dit stadium heeft VIVAQUA echter nog geen voldoende onderbouwd en operationeel alternatief formeel voorgesteld.

BRUGEL acht de huidige situatie, die al vele jaren voortduurt, op middellange termijn niet langer aanvaardbaar. Een geleidelijk draaiboek is denkbaar, maar het ontbreken van concrete vooruitzichten op korte en middellange termijn is niet verenigbaar met de doelstellingen van de tariefmethodologie.

BRUGEL neemt nota van de argumenten van VIVAQUA met betrekking tot het potentieel onevenredige karakter van bepaalde werken in privé-delen. In dit stadium werden er echter nog geen cijfers of typologie van technische situaties verstrekt. Bij gebrek aan objectieve gegevens kan BRUGEL derhalve niet beoordelen of de geraamde kosten al dan niet redelijk zijn.

BRUGEL is bovendien voorstander van de integratie van bepaalde kosten voor sanering of technische aanpassing van privé-installaties, op voorwaarde dat die kosten worden gedocumenteerd, gerechtvaardigd en evenredig zijn.

BRUGEL is van mening dat het risico van indirecte discriminatie in verband met het delen van kosten op zich geen reden is om de maatregel af te wijzen. BRUGEL acht de huidige situatie daarentegen structureel discriminerend, omdat zij:

- leidt tot facturering van huishoudelijke gebruikers tegen het niet-huishoudelijke tarief, en omgekeerd;
- alle mede-eigenaars blootstelt aan collectieve onbetaalde facturen in verband met niet-huishoudelijke activiteiten.

BRUGEL verduidelijkt dat het niet exclusief en systematisch de plaatsing van afzonderlijke meters oplegt. De instelling eist echter dat, bij gebrek aan een geloofwaardig alternatief van VIVAQUA dat door Brugel is goedgekeurd, de plaatsing van afzonderlijke meters de referentieoplossing is. Indien het apart houden technisch onmogelijk of economisch onevenredig blijkt, moet VIVAQUA dat aantonen op basis van objectieve en gedocumenteerde criteria.

De methodologie werd dienovereenkomstig aangepast.

* *

*

7 Bijlagen

De verschillende adviezen die in het kader van de raadpleging waarop dit verslag betrekking heeft zijn ontvangen, zijn als bijlage bij deze beslissing gevoegd.

ADVIES

Ontwerp van de tariefmethodologie voor VIVAQUA voor de reguleringsperiode 2027-2031

Aanvrager	BRUGEL
Aanvraag ontvangen op	17 oktober 2025
Aanvraag behandeld door	Commissie Leefmilieu
Advies aangenomen door de Plenaire vergadering van	20 november 2025

*Brupartners bestaat uit 7 effectieve en 7 plaatsvervangende leden die **de representatieve werkgeversorganisaties (BECI)** vertegenwoordigen, 6 effectieve en 6 plaatsvervangende leden die **de representatieve middenstandsorganisaties** vertegenwoordigen, 2 effectieve en 2 plaatsvervangende leden die **de representatieve werkgeversorganisaties van de social-profitsector (BRUXEO)** vertegenwoordigen en 15 effectieve en 15 plaatsvervangende leden die **de representatieve werknemersorganisaties** vertegenwoordigen (6 ABVV, 6 ACV, 3 ACLVB).*

Vooraf

Overeenkomstig de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot vaststelling van een kader voor het waterbeleid (hierna de ordonnantie "waterkader" genoemd) is BRUGEL belast met de goedkeuring van de tariefmethodologieën van de wateroperatoren in Brussel. Deze procedure voorziet in een aanhangigmaking bij Brupartners en het Comité van watergebruikers.

De tariefmethodologie moet het mogelijk maken om de reële kostprijs van water te bepalen en aldus de toepassing van het beginsel van de terugwinning van de kosten voor de aan het watergebruik verbonden diensten toelaten (met inbegrip van de kosten voor het leefmilieu en de hulpbronnen).

In het kader van de richtsnoeren van de ordonnantie waterkader bepaalt de tariefmethodologie derhalve de kostencategorieën per openbare dienstopdracht (bescherming van waterwingebieden, waterproductie, opstuwing, behandeling en zuivering van afvalwater) en verduidelijkt ze de regels voor de evolutie van deze kosten en de regels voor de toewijzing aan de gebruikerscategorieën.

Het onderhavig ontwerp van tariefmethodologie zal gelden voor een reguleringsperiode van 5 jaar (van 1 januari 2027 tot 31 december 2031).

Advies

1. Algemene beschouwingen

1.1 Kosten en tarifiering van water

Water is een levensnoodzakelijk goed, waarvan het beheer geen vrijblijvende uitgave is en openbare dienstverplichtingen met zich meebrengt. Bovendien beperkt waterbeheer zich niet tot loutere voorziening. Het omvat ook aspecten zoals : het onderhoud van netwerken (aanvoer, afwatering) en kunstwerken (stormbekkens en andere infrastructuur), regenwaterbeheer, afvalwatersanering, ... Daarnaast omvat een waterbeheerbeleid ook kwesties als sociale rechtvaardigheid, klimaatbestendigheid en openbare veiligheid.

Water is een kostbare en beperkte hulpbron en heeft dus een prijs. Financiering en investeringen die nodig zijn om ervoor te zorgen dat deze hulpbron goed wordt beheerd, zijn weliswaar substantieel, maar noodzakelijk. Deze investeringen passen in een langetermijnkader en vereisen planning en visie op basis van robuuste en stabiele richtplannen.

Brupartners is van mening dat de kosten van waterbeheer krachtens het beginsel "de vervuiler betaalt" moeten worden gedekt. De toepassing van dit beginsel moet echter in overeenstemming met de economische en sociale realiteit worden uitgedacht, en de volledige kosten van waterbeheer mogen niet alleen op de toepassing van de verbruikstarifiering berusten. Er moet een evenwicht tussen de volgende financieringsmethoden worden gevonden :

1. De verbruikstarifiering, die op het beginsel "de vervuiler betaalt" berust en gebruikers bewust kan maken van hun verantwoordelijkheden ;
2. Specifieke openbare steunvoorzieningen voor bepaalde gebruikerscategorieën ;
3. De overheidsfinanciering die nodig is om bepaalde uitzonderlijke uitgaven te dekken, systemische evoluties op zich te nemen en solidariteit te waarborgen.

Brupartners benadrukt dat de prijs van water een kostenpost in de werking van ondernemingen is, in het bijzonder in het geval van activiteiten waarvoor grote hoeveelheden water nodig zijn. In een context van toenemende druk op hulpbronnen en ecologische transitie, staat de kwestie van de beschikbaarheid van water derhalve ook centraal vanuit economisch oogpunt.

Brupartners is zich ervan bewust dat overheidsinvesteringen alleen niet alle kosten van waterbeheer kunnen dekken. In deze context lijkt een stijging van de waterprijs op middellange en lange termijn onvermijdelijk. Deze evolutie moet echter gepaard gaan met een evenwichtig tarifieringskader dat zowel de economische duurzaamheid van de dienst als de effectieve bestrijding van waterkwetsbaarheid waarborgt. Hij dringt er derhalve op aan dat er nauwgezet aandacht aan de economische en sociale gevolgen van de watertarifiering zou worden besteed. Hij vraagt om bijzondere aandacht voor de situaties van kwetsbare groepen die een hoog armoederisico lopen en in het bijzonder aan moeilijkheden in verband met toegang tot rechten zijn blootgesteld.

Daarnaast vindt **Brupartners** het van essentieel belang om de efficiëntie van de watersector te verzekeren en deze door middel van adequate financiering te bestendigen. Het debat over de financieringsbronnen voor wateroperatoren is dan ook van groot belang. Hij benadrukt hoe belangrijk het is om de financiering van de wateroperatoren te waarborgen en in de sector te blijven investeren gelet op de huidige en toekomstige behoeften ervan.

Aldus moet het waterbeleid kunnen rekenen op een solide en duurzame financiering, die de operatoren in staat stelt om hun openbare dienststopdrachten ten volle uit te voeren. Deze financiering moet op duidelijke en billijke beginselen berusten. Enerzijds moet de toepassing van het beginsel "de vervuiler betaalt" worden gewaarborgd, zodat de kosten voor de bescherming en het beheer van de hulpbron eerlijk zouden worden gedragen. Anderzijds is het van essentieel belang om ervoor te zorgen dat de ingevoerde mechanismen de situatie van de meest kwetsbare huishoudens en ondernemingen, die nu al onder grote economische druk staan, niet verergeren.

Brupartners verwijst naar zijn initiatiefadvies betreffende het voorbereidend document voor het Waterbeheerplan van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2028-2033, dat op 20 november 2025 werd goedgekeurd en waarin hij zijn beschouwingen inzake de kosten en de financiering van het waterbeleid verder uiteenzet.

Daarnaast nodigt **Brupartners** ook uit om kennis te nemen van de adviezen met betrekking tot het geactualiseerde tariefvoorstel van VIVAQUA voor 2026 en het ontwerp van tariefmethodologie van HYDRIA voor de periode 2027-2028 die eveneens op 20 november 2025 werden goedgekeurd, in zoverre deze betrekking hebben op aspecten die verband houden met de beschouwingen die in het onderhavige advies worden uiteengezet.

1.2 Tariefstructuur, niet-huishoudelijk verbruik en gebouwen voor gemengd gebruik

Brupartners stelt vast dat BRUGEL meer transparantie wenst in de tariefstructuur die VIVAQUA toepast. In dit verband vraagt de instelling dat er twee wijzigingen aan de tariefstructuur zouden worden aangebracht : een verhoging van de vaste tarieven en een wijziging van de regeling voor gebouwen voor gemengd gebruik om het niet-huishoudelijk verbruik te isoleren.

Brupartners stelt vast dat BRUGEL voorstelt om de vaste tariefgraad te verhogen, die bedoeld is om de hoge vaste kosten voor de waterbeheerders te dekken (onderhoud van alle productie-installaties,

netwerken, ...). Dit vaste tarief is immers veel hoger in andere Gewesten van het land. Hij stelt vast dat een herkalibrering van het variabele deel wordt gevraagd. Hij benadrukt dat een deel van deze vaste kosten niet afhankelijk is van het verbruik van de gebruikers. De vaste kosten mogen daarom niet volledig aan de eindgebruiker worden doorberekend. Een deel van deze kosten moet derhalve door andere financieringsmethoden worden gedekt om een billijke en rechtvaardige verdeling te waarborgen.

Met betrekking tot het isoleren van niet-huishoudelijk verbruik is **Brupartners** van mening dat een duidelijk onderscheid tussen huishoudelijk en niet-huishoudelijk verbruik noodzakelijk is. Hij is echter van mening dat de ambitie om afzonderlijke meters in de 9.500 geïdentificeerde gebouwen voor gemengd gebruik te installeren met de nodige voorzichtigheid moet worden uitgevoerd. Een dergelijke evolutie zou immers mogelijk grote structurele werkzaamheden, evenals administratieve kosten voor de gebruikers met zich kunnen meebrengen.

Brupartners benadrukt daarom de noodzaak om een redelijk financieel evenwicht te behouden, met name voor economische actoren die hun activiteiten thuis uitoefenen (vrije beroepen, actoren van de non-profitsector, ...).

Bovendien wijst **Brupartners** erop dat voor deze 9.500 gebouwen rekening zal moeten worden gehouden met veelvuldige verhuizingen en bestemmingswijzigingen, wat indruist tegen het beginsel van de voorspelbaarheid van de investeringen.

Ten aanzien van de operationele en technische verplichtingen stelt **Brupartners** een pragmatische aanpak voor, die zich in de eerste plaats richt op gebouwen waar het onderscheid tussen huishoudelijk en professioneel verbruik een grote uitdaging vormt (met name wanneer de economische activiteiten aanzienlijke watervolumes genereren). **Brupartners** steunt het verzoek van BRUGEL, maar vraagt dat de datum van tenuitvoerlegging in samenspraak met de operator zou worden vastgelegd om ervoor te zorgen dat de tarief- en factureringwijzigingen in een optimale omgeving voor zowel de operator als de gebruikers zouden worden doorgevoerd.

Brupartners is van mening dat een duidelijke en stapsgewijze prioriteringsstrategie het mogelijk zou maken om aan de ambitie te voldoen en tegelijkertijd een realistisch actiekader te waarborgen. Hij voegt eraan toe dat de mogelijkheid om rekening te houden met sub-meters voor water in gebouwen met meerdere gebruikers (tussenmeters) een eenvoudiger en snellere oplossing zou kunnen zijn. **Brupartners** is zich er echter van bewust dat deze mogelijkheid legitieme juridische vragen oproept, met name aangaande de toewijzing van verantwoordelijkheden ingeval van lekkage.

Meer in het algemeen wijst **Brupartners** erop dat deze twee tariefwijzigingen (verhoging van de vaste tarieven en wijziging van de regeling voor gebouwen voor gemengd gebruik) een dubbele impact zullen hebben, zowel op de gebruikers als op VIVAQUA. Hij vraagt dan ook om ervoor te zorgen dat de tariefvoorspelbaarheid zou worden gewaarborgd, met name voor VIVAQUA waarvoor nu al grote IT-projecten zijn gepland (met name voor wat de facturering betreft).

1.3 Responsabilisering van VIVAQUA

De nieuwe tariefmethodologie voorziet in sancties tegen VIVAQUA in twee gevallen die buiten haar beslissings-, actie- of controleperimeter vallen :

- Het niet-naleven van het meerjareninvesteringsplan wanneer de vertragingen niet rechtstreeks aan acties van VIVAQUA te wijten zijn (OSIRIS, vertragingen bij de afgifte van vergunningen, ...).
- Het niet-factureren van water van grondwaterverlagingen, hoewel dit niet tot de wettelijke opdrachten van de operator behoort.

Brupartners is bezorgd over de langetermijnpact van deze sancties op de tarieven voor residentieel en professioneel gebruik.

*

* *

ADVIES

Beslissing van Brugel betreffende de tariefmethodologie VIVAQUA 2027- 2031

Aanvrager	BRUGEL
Aanvraag ontvangen op	17-10-25
Advies aangenomen door het Comité van Watergebruikers op	04-11-25

Vooraf

Op 17 oktober 2025 ontving het **Comité van Watergebruikers** (hierna « het Comité ») van BRUGEL in toepassing van artikel 39/1 betreffende de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid een adviesaanvraag met betrekking tot het ontwerp van tariefmethodologie van VIVAQUA voor de regulatoire periode 2027-2031.

Deze methodologie vormt de basis voor de toekomstige tariefvoorstellen van de operator en daarmee voor de evolutie van de waterprijs voor alle Brusselse gebruikers. Ze past in een ongekennde context die wordt gekenmerkt door de financiële kwetsbaarheid van VIVAQUA, hoge investeringsbehoeften, de structurele stijging van het percentage oninbare vorderingen en de noodzaak om zowel de economische duurzaamheid van de sector als de sociale toegankelijkheid van de waterdienst te garanderen.

Overeenkomstig de procedure vastgelegd in de ordonnantie, werd deze methodologie tussen december 2024 en september 2025 intensief voorbereid, met talrijke technische vergaderingen tussen BRUGEL en VIVAQUA. Vervolgens werd ze ter openbare raadpleging voorgelegd aan onder meer het Comité van Watergebruikers en Brupartners.

Het ontwerp van de tariefmethodologie beoogt vier door BRUGEL vastgestelde hoofddoelstellingen te verwezenlijken, namelijk: het herstellen van een gezonde balansstructuur, het voldoen aan de investeringsbehoeften, het verder verbeteren van de kostenefficiëntie en het optimaliseren van het debiteurenbeheer.

Het Comité heeft reeds verschillende adviezen uitgebracht over de tariefvoorstellen voor diensten in verband met het waterverbruik in het Brussels gewest:

- Op 19 november 2020, het advies betreffende de verzoeken van VIVAQUA en de BMWB tot indexering van hun tarieven op 1 januari 2021 ([A-2020-001-CWG](#));
- Op 7 september 2021, het advies betreffende de door de wateroperatoren VIVAQUA en BMWB ingediende tariefvoorstellen ([A-2021-004-CWG](#));
- Op 27 januari 2023, het advies betreffende het geactualiseerde tariefvoorstel van VIVAQUA 2023-2026 ([A-2023-001-CWG](#));
- Op 30 oktober 2024, het advies betreffende het geactualiseerde tariefvoorstel van HYDRIA 2025-2026 ([A-2024-002-CWG](#)).

Advies

1. Algemene beschouwingen

Het **Comité** neemt kennis van het door BRUGEL voorgelegde ontwerp van tariefmethodologie voor de periode 2027-2031. Het erkent het strategische belang van deze methodologie, die het fundamentele kader vormt voor de vaststelling van de toekomstige watertarieven in Brussel en bepalend is voor zowel de financiële duurzaamheid van de exploitant, de continuïteit van de openbare dienstverlening als de bescherming van residentiële en niet-residentiële gebruikers.

Het **Comité** staat positief tegenover de gestructureerde methodologische aanpak die BRUGEL voorstelt en is van mening dat de vier vastgestelde doelstellingen een relevant werkkader vormen.

2. Bijzondere beschouwingen

2.1 Verhoging van de efficiëntie van de exploitatiekosten

In een context waarin VIVAQUA geconfronteerd wordt met een kwetsbare financiële situatie als gevolg van een hoge schuldenlast, steunt het **Comité** de inspanningen om de structurele kosten te beheersen, met name die welke verband houden met IT-uitgaven en personeelskosten. Het benadrukt echter dat het eerstelijns personeel, dat belast is met het begeleiden van de gebruikers bij het begrijpen en betalen van hun waterfactuur, een essentiële dienst verleent. Elke personeelsinkrimping in deze sector zou het risico op waterarmoede en onbetaalde rekeningen kunnen vergroten. Het **Comité** beveelt dan ook aan om de efficiëntiemaatregelen zo goed mogelijk af te stemmen, zodat deze niet leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de klantenservice.

2.2 Tarifaire benadering en communicatie

Het **Comité** neemt nota van het standpunt van BRUGEL, dat de voorkeur geeft aan een geleidelijke evolutie van de tarieven boven een aanzienlijke verhoging vanaf 2027. Het steunt deze geleidelijke aanpak, die het onontbeerlijk acht om de sociale aanvaardbaarheid van de tariefverhogingen te garanderen en een verslechtering van de waterarmoede te voorkomen. Het **Comité** benadrukt echter dat deze geleidelijke aanpak gepaard moet gaan met een duidelijk omschreven en op middellange termijn voorspelbaar tarieftraject, zodat huishoudens en bedrijven kunnen anticiperen op de financiële gevolgen van de komende verhogingen. Het **Comité** acht het ook van essentieel belang dat de methodologie toelaat om het toenemende aandeel van de milieukosten voor huishoudens zichtbaar te maken, d.w.z. de kosten die rechtstreeks verband houden met de naleving van milieuverplichtingen, met name die welke betrekking hebben op de behandeling en zuivering van afvalwater en de aanpassing van het netwerk aan de klimaatuitdagingen. Deze transparantie is essentieel om ervoor te zorgen dat de gebruikers de milieudoelstellingen van de tariefverhogingen begrijpen en de legitimiteit ervan kunnen beoordelen.

Het **Comité** beveelt ook aan om de fysieke loketten te behouden en vraagt aan Vivaqua om meer zichtbaarheid te geven aan deze loketten en aan hun openingstijden.

2.3 Facturatie van het grondwater van de watervoerende lagen

Het **Comité** steunt de aanbeveling van BRUGEL om een specifiek saneringstarief toe te passen voor grondwater dat in het tariefvoorstel van VIVAQUA zou kunnen worden opgenomen. Waterverbruikers zouden namelijk niet moeten betalen voor de zuivering van grondwater van zelfproducenten.

*

*

*

De: Burger
Envoyé: mercredi 5 novembre 2025 16:46
À: CONSULTATION.CONSULTATIE
Objet: Consultation: Projet de méthodologie tarifaire relative à Vivaqua

Bonjour,

Veuillez trouver ci-dessous ma contribution dans le cadre de la consultation relative au projet de méthodologie tarifaire relative à Vivaqua:

7.4 Analyse des principes méthodologiques relatifs à la marge équitable

“La méthodologie 2022-2026 de calcul de la marge équitable paraît inappropriée car rémunérant les fonds propres investis à un coût de la dette au lieu d’un coût des fonds propres. Ce choix méthodologique est basé sur l’argument qui consiste à dire que puisqu’aucun dividende n’est versé à l’actionnaire, il ne convient pas de rémunérer les fonds propres à un taux du marché. Cet argument est très discutable, et en partie responsable des problèmes de financement des investissements de VIVAQUA. En effet le taux de rémunération des fonds propres n’a rien à voir avec la politique de distribution de dividendes mais avec la création de valeur par la société, donc de fonds propres par le cycle d’exploitation. A titre d’exemple, sur les marchés une valeur de croissance a généralement un taux de rémunération des fonds propres plus élevée qu’une valeur de rendement, alors qu’elle distribue une part plus faible de ses profits en dividendes et utilise une part importante de ses fonds propres pour investir et faire ainsi croître ses revenus et ses profits.”

Je suis d’accord avec l’idée que le versement ou non de dividendes ne peut justifier le niveau de la marge équitable à appliquer. Toutefois, en relisant les motivations publiées pour la période tarifaire précédente (cf. document DECISION-152TER-MOTIVATION-VIVAQUA.pdf disponible sur le site de Brugel), je constate qu’aucune référence explicite à cet argument n’y figure (voir image ci-dessous).

Pour résumer, l’argument avancé était que les créanciers et les actionnaires – en l’occurrence VIVAQUA – supporteraient un niveau de risque équivalent, dans la mesure où les intérêts (pour les premiers) et la marge équitable (pour les seconds) sont tous deux garantis via les tarifs.

Si je reprends point par point les arguments avancés dans la partie 7.4.1:

- Incitation à l’investissement : Le modèle tarifaire est de type cost+, intégrant déjà un plan validé de financement pluriannuel. Il n’y a donc pas besoin d’un incitant supplémentaire à investir. Le risque du cost+ étant justement un surinvestissement.

- Attractivité pour les investisseurs : Les besoins de financement sont déjà couverts par les actionnaires bruxellois via les tarifs (pour rappel, notamment via MFC à un taux de 0 %).
- Couverture des coûts : Les coûts financiers (debt & Equity) sont considérés comme non gérables et sont donc intégralement couverts et garantis dans le modèle tarifaire.
- Contribution à la solvabilité de l'entreprise : Dans un modèle cost+, les revenus sont garantis et suffisants que pour faire face à ses besoins (via notamment la MFC dans le cas de VIVAQUA). De plus, les créances douteuses sont incluses dans les revenus. Le risque lié à la solvabilité est donc très limité.

Puisque le financement, le remboursement et le rendement des actifs restent garantis dans la nouvelle méthodologie, l'argument de la période précédente reste d'actualité.

Les motivations derrière l'augmentation du taux de rémunération de la marge équitable se limitant à contester un argument erroné, sans apporter de justification propre, cette partie devrait être révisée ou adaptée en conséquence.

2.5.3.4 Valeur contextuelle du pourcentage de rendement

2.5.3.4.1 Contexte

Bien que le résultat précédent soit corroboré par un rapport publié par le *UK Regulator Network*⁷⁰, il est important de souligner que les risques supportés par l'opérateur bruxellois ne sont pas identiques aux entreprises privées qui opèrent dans d'autres régions et pays. En effet, le modèle réglementaire Cost+ assure la recouvrabilité des coûts supportés par l'opérateur.

Ainsi, le rendement calculé dans la partie précédente ne tient pas compte du contexte réel dans lequel évolue VIVAQUA. VIVAQUA évolue au sein d'un monopole naturel soumis à un modèle réglementaire du type Cost+. Cela qui signifie que :

- Le pourcentage rendement pour l'actionnaire est garanti puisque la marge équitable est non gérable ;
- La valeur des actifs est garantie puisque le renouvellement de l'infrastructure est couvert par les tarifs et que le risque de cession de l'activité est quasiment nul.

7.6 Adaptations proposées au mécanisme de la MFC:

“L'objectif du mécanisme de MFC est de permettre à VIVAQUA d'augmenter ses fonds propres pour pouvoir financer ses lourds investissements à venir ...

L'objectif du régulateur par le mécanisme de la MFC est de permettre à VIVAQUA de financer ses nécessaires investissements sur la période 2027-2031, sans que l'utilisateur du réseau ne se substitue à l'actionnaire au-delà du raisonnable. Le fait de revenir à une structure bilantielle plus saine, via une recapitalisation de l'opérateur, relève de la responsabilité de l'actionnaire, voire des pouvoirs publics bruxellois. À ce titre, BRUGEL considère la MFC comme un mécanisme temporaire, et ne prévoit pas de le prolonger au-delà de la période 2027-2031”

1. Si je comprends l'argument en faveur de l'intégration des amortissements liés à la MFC dans les tarifs, en revanche, je m'interroge sur la légitimité de considérer la MFC comme des

fonds propres de VIVAQUA. En effet, est-ce le rôle du régulateur de décider d'augmenter les fonds propres d'une intercommunale via une injection directe de liquidités par les Bruxellois, sans contrepartie, dans le seul but de garantir le respect de certains ratios financiers?

Même si la méthodologie prévoit de mettre fin à ce mécanisme après la prochaine période tarifaire, il s'agit tout de même d'un engagement sur 5 ans, représentant plus de 240 millions d'euros, soit environ 50 € par an et par habitant. Cela s'éloigne du principe de coût-vérité et s'apparente davantage à une taxe/redevance ou à un subside déguisé, relevant normalement de la compétence des pouvoirs publics.

Si l'impact sera neutre à court terme pour le contribuable, la méthode et les impacts à plus long terme restent discutables selon moi. Enfin, la notion de « caractère raisonnable » dans l'expression « ne se substitue à l'actionnaire au-delà du raisonnable » mérite d'être clarifiée : que recouvre exactement cette limite ? Sur quels critères s'appuie-t-on pour juger ce seuil ?

2. Étant donné qu'il s'agit d'un investissement (à fonds perdu) financé par les consommateurs bruxellois, sans contrepartie directe, et que VIVAQUA tire elle-même un rendement de ses investissements, il paraît logique que les Bruxellois – désormais actionnaires via l'adaptation de la MFC – puissent également bénéficier d'un retour sur cet investissement. Ce retour devrait correspondre aux 6,37 % calculés.

Cependant, comme ce rendement serait en réalité financé par le prix de l'eau payé par ces mêmes citoyens-actionnaires, le gain net pour eux serait nul. Cela tend à démontrer que cette MFC ne peut pas être considérée comme un apport en fonds propres au sens économique du terme.

Cordialement,